

Jezelf zo snel mogelijk onno

Enkele patiënten in Bangladesh.

FOTO ROBERT MULDER

Onlangs ging een plastisch chirurgisch team van het VUmc en het AMC voor Dokters van de Wereld naar Bangladesh. Plastisch chirurg **Frank Niessen** hield een dagboek bij.

Zondag

Na twee uur in winkelreservaat Dubai de laatste overstap naar Dhaka. Hoofdstad van krioelend Bangladesh, waar 160 miljoen mensen op een gebied van nauwelijks twee Nederlanden lief en leed delen. De armsten hebben behoefte aan extra medische hulp, maar we willen ook artsen en OK-assistenten opleiden om onszelf zo snel mogelijk onnodig te maken.

Maandag

Mijn neus is korstdroog, mijn ogen prikken, en het verkeer staat stil en toert. In het chronische verkeersinfarct wordt elke opening tussen het blik benut. Geen voertuig is ongeduikt.

Het hotel ligt vlak bij het ziekenhuis. We gaan er 's middags naartoe voor de screening van patiënten. Twee operatieassistenten, drie plastisch chirurgen en twee anesthesisten. Langs stalletjes, winkels en het open riool.

In het Gongshasthaya Nagar Hospital zien we de eerste twintig patiënten. Een kwart valt af. Te klein,

niet gezond genoeg, of het gaat om een cosmetisch probleem.

Sommigen zijn door ons niet te opereren. Zoals het meisje dat op haar derde uit een flat viel. Ze overleefde het, maar liep aangezichtsfracturen op. Het bot aan de neusbasis is aan de linkerkant veel breder en zit gedeeltelijk voor haar oog. Er blijkt een open verbinding te zijn met botverlies tussen de voorhoofdsholte en haar oogkas. Werk voor een kno-arts.

In het donker gaan we terug naar het hotel voor de borrel en ons eerste Bengaalse diner. Rijst met *beef, fish, chicken en/of vegetables*.

Dinsdag

Gisteren opereerden we vooral brandwonden aan tenen, ellebogen, polsen en vingers. Alleen al het openen van het krakende littekenweefsel en het bevrijden van de ingeklemde huid geeft voldoening. Vaak is extra huid nodig. Dan nemen we een dun laagje van been of bil, waar het weer kan aangroeien.

Vandaag helpen we een tienjarig

meisje met een open gehemelte. Het zachte deel sluit onze neus af bij het eten en spreken. Dit kind verliest al haar hele leven lucht en eten door de neus. Morgen opereren we een vrouw van begin twintig aan haar gehemelte.

Woensdag

Bij schisis (hazenlip) is er altijd discussie. Hoe eerder het gehemelte wordt dichtgemaakt, hoe beter het voor de spraak is. Maar voor de uitgroei van de bovenkaak is later ingrijpen beter. Wat is belangrijker? Hier zien we een patiënte bij wie de kaak normaal is uitgegroeid. Maar ze spreekt Bengaals en dat verstaan we niet. De discussie blijft.

Dan is er een jongetje. Alle vingers zijn met elkaar verbonden. Slechte en niet aangelegde gewrichten. Aan de toppen van duim en vingers was het bot vergroeid. Beide duimen hebben we verlost, zodat hij twee grijpers heeft gekregen.

En er is een meisje met vreemde, dubbelgeklapte oren. Het kraakbeen moet worden gemodelleerd. Het wordt niet perfect, maar we zijn blij met de verbetering.

Na een kind met het syndroom van Apert, een onderontwikkeling van het middengezicht en afwijkingen aan voeten en handen, is het tijd voor een drankje in het Holland House in Dhaka.

De ambassadeur had ons meegenomen naar deze Hollandse enclave, waar veel Europeanen komen voor *internet* en alcohol. Er hangen foto's van de koningin en er staat hutspot op de kaart. Maar we eten Thais bij een Heinekenbiertje.

Uit kliniek Zuid naar de armoe

Frank Niessen (47) is plastisch chirurg bij het VUmc. In Bangladesh opereerde hij een week 29 kinderen en volwassenen met brandwonden en oor- of handafwijkingen. Maar vooral ging het om hulp aan kinderen met een hazenlip (schisis). Hij deed dat met een medisch team van het AMC in het kader van Operatie Glimlach van Dokters van de Wereld. Niessen is één dag in de week verbonden aan Medisch Centrum Jan Van Goyen. Daar doet hij borstvergrotingen, maar ook bijvoorbeeld schaamlipcorrecties. Een groter contrast met het werk in Bangladesh is nauwelijks denkbaar. "Als je dit werk doet, mag je wel wat terugdoen voor de wereld," zegt hij.

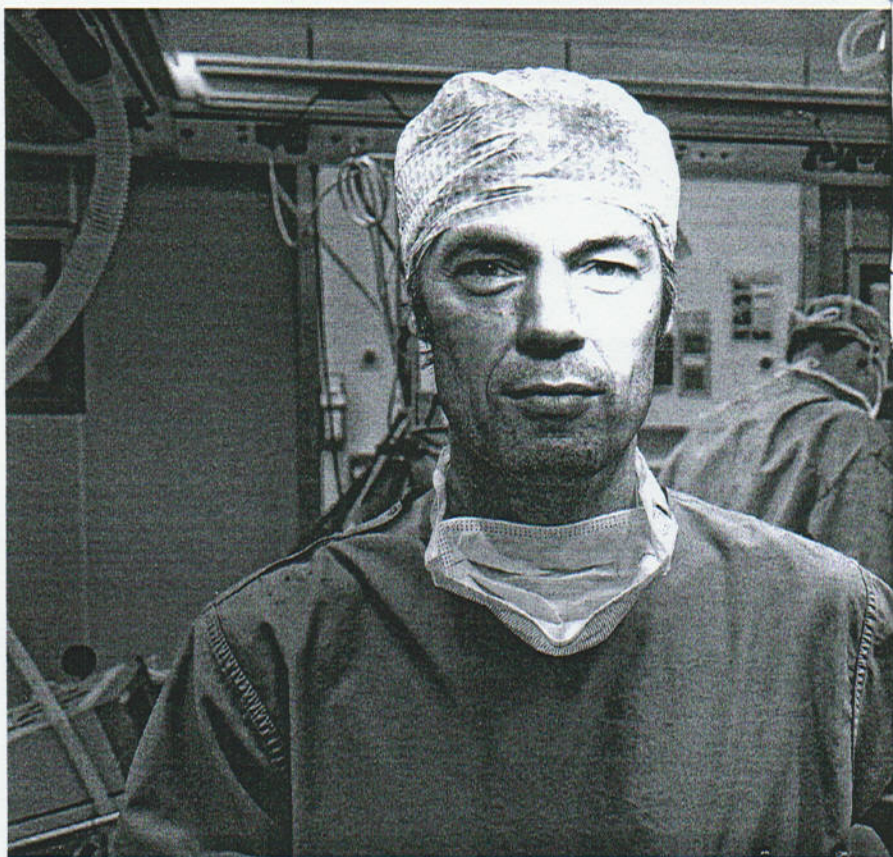
Als een kind niet wordt behandeld aan een hazenlip, worden spreken en eten steeds moeilijker. Bovendien valt een meisje met zo'n handicap in dit islamitische land niet meer uit te huwelijken. Met een uurtje werk kan hij een kind dat anders zou worden uitgestoten en een paria zou worden, een ander leven geven. Dat geeft voldoening. In Bangladesh wordt één op de vijfhonderd kinderen met een hazenlip geboren. In Nederland is dat één op de zeventien. In Nederland zijn 24 schisissteams. Bangladesh heeft slechts 25 gespecialiseerde chirurgen op een bevolking van 160 miljoen, terwijl er elk jaar vijfduizend kinderen met een hazenlip worden geboren.

Niessen was er ook voor ernstige brandwonden. Die komen bij kinderen en vrouwen vaak voor door ongelukken met kokend water. Of door een afstraffing, zegt hij.

Niessen werkt mee aan de opleiding van artsen daar. Toch heeft hij zijn bedenkingen bij de huidige vorm van hulp. Sommige lokale specialisten doen maar vijf operaties per jaar, omdat ouders liever wachten totdat de witte artsen er zijn. Niessen: "Niet alleen omdat ze denken dat we beter zijn, maar vooral omdat het dan gratis is."

De meeste non-gouvernementele organisaties zorgen eerst voor zichzelf, is zijn ervaring. Wat overblijft, is voor hulp aan armen. Gelukkig reserveren steeds meer bedrijven in het economisch groeiende Bangladesh nu een deel van hun winst voor hulp in eigen land.

FRANS BOSMAN

Plastisch chirurg Frank Niessen: 'Als je dit werk doet, mag je wel wat terugdoen voor de wereld.'

dig maken

Donderdag

Het eerste meisje dat we bij de screening zagen, had een grote donkere vlek op haar voorhoofd. Meer kinderen lopen met zo'n vlek. Het blijkt ter afleiding van het kwaad te zijn. Bij haar ging het om enkele vinger-tjes die aan elkaar vergroeid zaten.

Maar vandaag verhelpen we een echte, aangeboren moedervlek. De halve kin is bedekt met een donkere, stugge laag. De operatiewond gaat gemakkelijker dicht dan ik dacht. De Bengaalse huid is dik, stug, je verslijt er gemakkelijk een aantal mesjes op, maar ook soepler dan ik dacht. Net als de veerkracht van Bengalen na weer een overstroming in de regentijd.

De jongeman met gespleten lip kan weer glimlachen nu we de spieren van zijn mond aan elkaar konden zetten. Je ziet hier niemand onbedaarlijk lachen. Het blijft bij een glimlach. Een serieus volk.

Vrijdag

De rest van ons team is in de vroege ochtend vertrokken naar Barisal in het zuiden voor een eventuele nieuwe missie. De *charity foundation* van de Yamunabank heeft daar het plastischechirurgiekamp georganiseerd en eraan meebetaald. In Dhaka heeft Dokters van de Wereld alles bekostigd. Tot onze sinaasappels aan toe.

Vanochtend heb ik de laatste patiënten gezien. Bij het jongetje met de klompvoeten hebben we er één rechtgezet. Hij zit in het gips, maar heeft nog veel pijn. Hoe kan het ook anders? Hij heeft twaalf jaar op de bovenkant van zijn voet gelopen,

Het meisje dat hier nog steeds met haar zorgzame moeder is, lijkt minder pijn te hebben. Ze kijkt weer recht de wereld in, nu haar kin niet meer vastzit op de borstkas - resultaat van een verbranding met heet water in haar jeugd. Helaas worden vrouwen hier nog steeds gestraft door kokend water of loog over de Hals en borsten te gooien.

Onze Bengaalse chirurg oogt vermoeid, maar blijft ons bijstaan als tolk en assistent. Hij wil meer leren over plastische chirurgie. Elke ochtend was hij twee uur onderweg en elke avond drie uur om weer thuis te komen. De dokters in Bangladesh worden goed opgeleid, volgens de oude Engelse traditie. Er is een gebrek aan middelen en aan voldoende artsen, maar de nazorg kunnen we met een gerust hart aan hen overlaten. Mocht er een probleem zijn, dan is er over twee weken een DvdW-team uit Japan.

Zaterdag

160 miljoen mensen in een klein land. Geen ruzie op straat, geen geschreeuw, geen geduw, geen gezeur. De Bengalen ontwikkelen zich snel. Overall in Dhaka verrijzen glimmende gebouwen. Ze worden steeds hoger en kijken neer op die van de buurman. Als het vliegtuig landt, vragen twee keurige jongetjes in nette pakken of ik hun zware tassen uit het bagagerek wil tillen. Raar, er kan geen dankjewel van af. Voorbode van de nieuwe welvaart? Volgend jaar ga ik weer.

Onverkorte versie van dit dagboek: www.doktersvandewereld.org

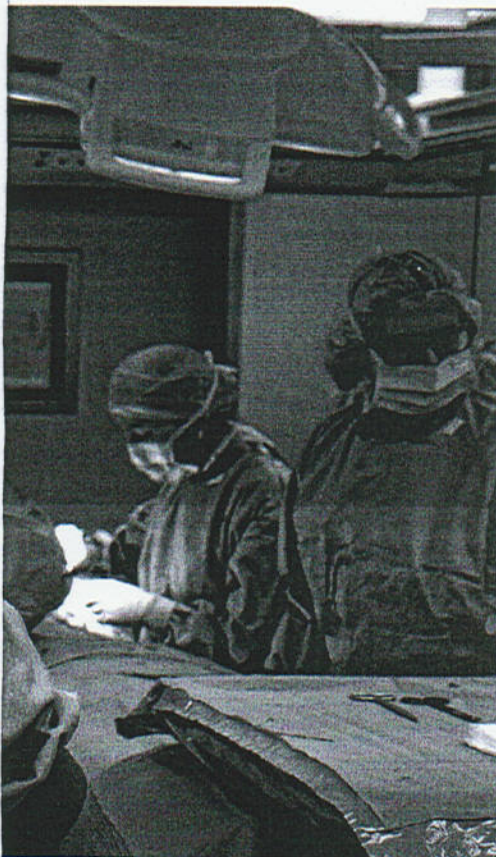

FOTO MAARTEN BEZEM

schuim

Wat: het Amsterdamse Sinterklaasgala voor volwassenen.
 Waar: Stadsschouwburg (grote zaal en foyer).
 Wie: Hans Kesting, Melle Daamen, Patrick Mathurin, Raoul Heertje, Bas Haring, Pieter Hilhorst, Menno van der Veen, Annick Boer, Daniela Oonk, Sandra Mattie, Martin van Triest.
 Waarom: onbevangeheid siert de mens.
 Wanneer: maandag 5 december, van 19.30 tot 02.00 uur.
 Waardering: TTTTT

Zet 'm op de pot

Voor 22,50 euro kan een mens een avond kind zijn. 'Een cadeau meenemen is verplicht,' stond met kleine letters op de site. Het deurbelied is bikkelhard, want met een zwart geschminkt gezicht is het veilig ruzie maken: "Nee, zonder cadeau komt u er niet in meneer. Als u niet naar huis wilt, moet u hier een pakje kopen en dat kost zeven vijftig."

Meneer Franken lapt witheet van woede zeven vijftig: "Dat hadden ze wel wat beter kunnen aangeven dan!" Dat hij over een uur knalrood van het lachen de zaal zal verlaten, weet hij dan nog niet.

Nog voordat Hans Kesting zich in zijn sinterklaaspak hijst, heeft de zaal al zeven liedjes gezongen. Tijdens hun 'volwassen' versie van *Sinterklaas is jarig (zet 'm op de pot)* piest iedereen al in zijn broek van de pret. Als het dichte gordijn door golfbewegingen verklapt dat Sint

Hans Kesting noemt iemand op de eerste rij zwakzinnig

echt bijna opkomt, slaan de zenuwen toe en is gegiechel een feit.

Het hek is van de dam als hij eindelijk verschijnt. Het publiek is niet te houden en men jubelt van geluk. Kesting noemt iemand op de eerste rij zwakzinnig, maar er zijn er meer bij wie een steekje loszit. Willy en zijn Lea wonen pas in Amsterdam. Ze willen 'no way' op de foto, maar wel zaklopen, schoorsteen klimmen en dobbelen. Misschien heeft het één met het ander te maken, al beweren zij dat ze nooit van fotografen gediend zijn.

De dikke Willy en de dunne Lea schoppen stennis door te roepen dat hun zaklopende tegenstander vals speelt. Vrienden maken in een nieuwe stad gaat niet over één nacht ijs.

Het suikergoedsjoelen gaat vooral Lea heel goed af. Dat Rudolf zijn chocostenen binnen twee minuten op heeft, neemt Lea hem niet kwalijk. Ze maken er het beste van en feesten door tot half twee 's nachts.

CHARLOTTE VAN DRIMMELEN
 Feestje? Schuim@parool.nl

Theatermaker Patrick Mathurin pakt Linda van Rijk (l) en Aeliane van den Ende in: 'Er moeten ook zwarte sinten komen.'

Zwarte Piet maakt er een feestje van.

Sinterklaas. FOTO FRANK PENDERS

De Biff's zingen voor Sinterklaas en bieden later op de avond ruimte tot biechten.

Piet legt geduldig de regels van het dobbelspel uit.

Vln: Sjors, Sixtus, Monica en Ria. Sixtus speelde vals volgens ruziezoekers Lea en Willy.

De Blue Brothers hebben hoogtevrees.